

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

1

Том 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зміст

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА	17
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ЯК ЗАСІБ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	19
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> ОКРЕМІ НОТАТКИ ЩОДО «ПРИНЦИПУ РІВНОГО ДОСТУПУ» І «ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ» У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	22
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕДУР ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ТА НАУКИ	26
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВИЛ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ	28
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> ЩОДО ОБСЯГУ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	32
<i>Негара Родіон Віталійович</i> УСНІЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ АКТ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ	35
<i>Осадчий Анатолій Юрійович, Закаленко Олена Василівна</i> СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
<i>Слободянюк Марина Анатоліївна</i> ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.	42
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБОВЦІВ: РЕТРОСПЕКТИВА НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.	48
<i>Чердинцев Юрій Герасимович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ СЛУЖБОВЦІВ МИТНИХ ОРГАНІВ	50
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	53
<i>Піть Ігор Юрійович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ФІНАНСАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	56
<i>Бевзюк Ангеліна Костянтинівна</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	59
<i>Данілов Олександр Дмитрович</i> НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ СУДОВОЇ СИСТЕМИ	62

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Степаненко Оксана Василівна

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ:
КВАЛІФІКАЦІЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....458

Стрельцов Євген Львович

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ:
СУТНІСТЬ У «ДЕТАЛЯХ».....461

Viacheslav Tuliakov

SECURITY THEATER VS. FUNDAMENTAL FREEDOMS IN ECHR JURISPRUDENCE – A CRITICAL
EXAMINATION FOR UKRAINIAN CRIMINAL JUSTICE REFORM.....464

Мирошниченко Наталія Анатоліївна

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ У ВИЗНАЧЕНІ ІНСТИТУТУ СПІВУЧАСТІ.....468

Коломієць Юлія Юріївна

ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАМАХ НА ВБИВСТВО.....471

Полянський Євген Юрійович

ЩОДО НОВАЦІЙ В ПИТАННЯХ СИСТЕМ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ
ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....474

Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ,
ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 286 КК УКРАЇНИ.....477

Агапова Каріна Вікторівна

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ, ЯКА ВЧИНЯЄ КРИМІНАЛЬНІ
ПРАВОПОРУШЕННЯ У СКЛАДІ МОЛОДІЖНИХ УГРУПОВАНЬ.....479

Берш Анастасія Яковлівна

ЗНАЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ПІД ЧАС КВАЛІФІКАЦІЇ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 429 (ЗАЛИШЕННЯ
ПОЛЯ БОЮ ТА ВІДМОВА ДІЯТИ ЗБРОЄЮ).....482

Бойченко Віталій Петрович

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА КРИМІНАЛЬНУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ: РИЗИКИ
ДЛЯ ПРАВ ЛЮДИНИ.....485

Горбачова Ірина Михайлівна

ПРИНЦИП ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РОЗМІРИ ШТРАФУ ЗА КК УКРАЇНИ.....487

Іванова Вероніка Петрівна

ЕВОЛЮЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....490

Тавлуй Олена Вікторівна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ В ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАКІНЧЕННЯМ СТРОКІВ
ДАВНОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....493

Тимофєєва Лілія Юріївна

ЛЕГІТИМНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗБЕРІГАННЯ ТА ПОШИРЕННЯ
ПОРНОГРАФІЇ.....495

Хильченко (Макаренко) Анастасія Сергіївна

ЗМІСТ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ.....497

Хімченко Світлана Анатоліївна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....501

Чугуников Ігор Іванович

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ КОМАНДИРІВ ЯК НОВА ФОРМА УЧАСТІ ДЕКИЛЬКОХ
СУБ'ЄКТІВ У ВЧИНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....505

Павлова Олександра Сергіївна

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ
ЖУРНАЛІСТІВ.....509

Гончарова-Парфьонова Ольга Олегівна

ПРОВОКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В СПІВВІДНОШЕННІ
З ІНСТИТУТОМ СПІВУЧАСТІ.....513

Забавський Дмитро Олександрович

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ КОНТРАБАНДИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ
ЗАКОНОДАВСТВІ.....516

Ігнатов Євген Євгенович

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ НЕЗАКОННОГО ПЕРЕПРАВЛЕННЯ
ОСІБ ЧЕРЕЗ ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН З МЕТОЮ УХИЛЕННЯ ВІД ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.....519

Коновальчук Сергій Сергійович

ЗЛОВЖИВАННЯ ПОВНОВАЖЕННЯМИ ОСОБАМИ, ЯКІ НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ:
СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....522

Кулик Анастасія Валеріївна

СИСТЕМНІСТЬ ЯК ОЗНАКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....525

Мальцев Максим Вікторович

ВІДМЕЖУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 272 КК УКРАЇНИ, ВІД
СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....528

Перстинчик Дмитро Олегович

КАРАНІСТЬ КОНТРАБАНДИ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ: НОРМАТИВНІ ТА ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ.....530

Поліщук Яна Романівна

МОБІНГ ЯК РІЗНОВИД ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ.....533

Рутковська Анастасія Русланівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ
АНАЛІЗ.....536

Фартух Олександр Олександрович

ВОЄННІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ОРІЄНТИРІВ
УКРАЇНИ.....539

Цвеліх Павло Володимирович

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ
НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ...543

СЕКЦІЯ 10. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Торбас Олександр Олександрович

ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ЗАЯВЛЯТИ КЛОПОТАННЯ ПРО ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНОГО
ЗАХОДУ ПОТЕРПІЛИМ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ У ФОРМІ ПРИВАТНОГО
ОБВИНУВАЧЕННЯ.....547

Аленін Юрій Павлович, Волошина Владлена Костянтинівна

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....550

Дрьомін Віктор Миколайович

ПОВОЄННА КРИМІНОЛОГІЯ В УКРАЇНІ: ПОТРІБНА ЗМІНА ДОКТРИНИ.....552

Ракіпова Інна Василівна

ЩОДО ПСИХОСОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....555

Волошина Владлена Костянтинівна, Нечипорук Володимир Олександрович

ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА КРИМІНАЛЬНЕ
ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ.....558

Гуртієва Людмила Миколаївна

ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДСТАВИ ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ НА СТАДІЇ
СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ.....561

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 1 жовтня 2024 року. Київ : Алерта, 2024. 248 с.
2. Проект нового кримінального кодексу України: передумови розробки, концептуальні засади, основні положення. Київ : Компанія ВАІТЕ, 2024. 494 с.
3. Мирошниченко Н. А., Степаненко О. В. Деякі законодавчі новели у проекті КК України в порівнянні з чинним КК України. *Вісник Асоціації кримінально-го права України*. 2024. Т. 2. № 22. С. 103-115.

Ключові слова: співучасть, ексцес виконавця, форми співучасті, спеціальні питання співучасті, їх вплив на кваліфікацію, причетність.

Keywords: complicity, excesses of the perpetrator, forms of complicity, special issues of complicity, their impact on qualifications, involvement.

Коломієць Юлія Юріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри кримінального права,
доктор юридичних наук, доцент*

ПРИТЯГНЕННЯ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАМАХ НА ВБИВСТВО

До набрання чинності Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо гуманізації кримінальної відповідальності» від 15 квітня 2008 року № 270-VI процес притягнення до кримінальної відповідальності за замах на вбивство не відрізнявся від процесу притягнення до кримінальної відповідальності за закінчене вбивство. Законодавець і практики керувалися вже сформованою на той час кримінально-правовою доктриною, згідно якої діяння особи, що вчинила злочин, оцінювалося залежно від спрямованості злочинної волі. Різниця в караності замаху й закінченого злочину не робилася через те, що характер злочинної волі в тому й іншому випадку однаковий (наприклад, і при вчиненні вбивства, і при замаху на вбивство особа має єдиний намір – позбавити потерпілого життя) [1, с. 143].

Внесення змін до ст. 68 КК України відобразилося не тільки на призначенні покарання, а й на усьому процесі притягнення особи до кримінальної відповідальності. Аналіз судової практики та правових позицій різних учасників кримінального процесу показав, що кримінальні та кримінально-процесуальні норми тлумачаться не з метою здійснення правосуддя, а задля формального дотримання процедури. Наприклад, у разі обвинувачення особи у замаху на умисне вбивство адвокати, прокурори та судді по-різному ставляться до розв'язання питань про склад суду під час розгляду кримінальної справи та закінчення строків давності.

Адвокати вважають, що у разі обвинувачення за ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 115 КК України склад суду повинен бути колегіальним у разі відповідного клопотання обвинуваченого, адже ч. 1 ст. 115 КК України передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від 7 до 15 років, що є підставою для застосування п. 2 ч. 2 ст. 31 КПК України. Тоді як строки давності притягнення до кримінальної відповідальності за замах на умисне вбивство мають становити десять років. «При вирішенні суто процесуального питання – ст. 68 КК України застосовуватися не може, а при розв'язанні питання строків давності притягнення до кримінальної відповідальності, застосовується обов'язково», – дійшов висновку адвокат з кримінальних справ, Д. Пономаренко [2].

Прокурори вважають, що ст. 68 КК України застосовується лише під час призначення покарання. При розв'язанні питання про склад суду та закінчення строків давності ця стаття застосовуватися не повинна.

Судді вважають, що з метою запобігання оскарженню вироку суду до ЄСПЛ через недотримання процесуальних прав обвинуваченого, клопотання останнього про колегіальний розгляд справи буде задоволене, тоді як строки давності будуть дорівнюватися десяти рокам як за тяжкий, а не особливо тяжкий злочин.

Складається враження, що правило про необхідність узгодженості кримінальних та кримінально-процесуальних норм давно забуте. Фраза про те, що кримінальне право, як матеріальна галузь права, є первинним регулятором суспільних відносин у разі вчинення кримінальних правопорушень, а кримінально-процесуальне право є лише формою його реалізації, зараз звучить як красива метафора. У той час як адвокати, прокурори, суді переймаються дотриманням відповідних процедур, народ у соціальних мережах стурбований тим, що кримінальний закон або не діє, або діє вибірково. На подібні висловлювання можна було б не звертати увагу, якби не песимістичні висновки, ображених людей. «Навіщо там такі судді й таке судочинство?!», – пишуть вони [2]. Якщо кримінальне та кримінально-процесуальне право не почнуть діяти як складові частини єдиної правової системи, в якій кожній галузі права відведена своя роль, наступним висновком народу може стати: «Навіщо нам така держава».

Повертаючись до питання про притягнення до кримінальної відповідальності за замах на вбивство, потрібно пригадати, що взаємодія між нормами кримінального та кримінально-процесуального права має відбуватися на двох рівнях: 1) техніко-юридичному; 2) спеціально-юридичному (змістовному).

Техніко-юридичний рівень передбачає узгодженість термінологічних зворотів, що використовуються в нормах права. Обґрунтовуючи свою позицію Д. Пономаренко, звернув увагу на те, що питання коректного застосування ст. 68 КК України при визначенні складу суду та строків давності притягнення до кримінальної відповідальності залежить від правильного розуміння та розмежування таких понять як: «передбачено покарання» та «призначення покарання» [2]. На його думку, «передбачає покарання» – це потенційна можливість покарання, закріплена в нормі права, «призначення покарання» – це реалізації цієї мож-

ливості в конкретному випадку, коли правопорушення доведено, а вирок винесено. Пономаренко Д. вважає, що перше стосується абстрактного рівня правової норми, а друге – практичної площини її реалізації. Насправді й перший, і другий термінологічні звороти мають практичне значення. Словосполучення «передбачене покарання» з одного боку є проявом такої ознаки кримінального правопорушення, як караність, з іншого боку має значення під час класифікації кримінальних правопорушень та розв'язання питання про звільнення від кримінальної відповідальності (в тому числі у зв'язку із закінченням строків давності). Помилковим є судження, згідно якому «призначення покарання» має місце після винесення вироку. Згідно зі ст. 374 КПК України до мотивувальної та резолютивної частини обвинувального вироку входять питання про призначення покарання, це означає, що без дотримання процедури призначення покарання обвинувальний вирок взагалі не може бути ухвалений.

Якщо наполягати на тому, що в тих випадках, коли законодавець використовує словосполучення «передбачене покарання», слід мати на увазі лише покарання, передбачені санкцією статті Особливої частини КК України, то прокурори праві в тому, що ст. 68 КК України застосовується лише під час призначення покарання. При розв'язанні питання про склад суду та закінчення строків давності ця стаття застосовуватися не може. Однак, в юридичній доктрині існує ще спеціально-юридичний (змістовний) рівень взаємодії норм кримінального та кримінально-процесуального права, який означає обов'язковість врахування функціонального призначення кожної норми права. Те, що за вчинення замаху на кримінальне правопорушення строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті КК України, не є абстракцією. Це обов'язкове до виконання правило встановлення максимального розміру покарання за замах на умисне вбивство без обтяжуючих обставин, яке застосовується в усіх випадках, коли в законі згадуються злочини, за вчинення яких передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше десяти років, наприклад: – у разі визначення складу суду (ст. 31 КПК України); – у разі визначення виду кримінального правопорушення (ч. 5 ст. 12 КК України); – у разі встановлення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності (ч. 1 ст. 49 КК України).

Можна погодитись з Н. А. Орловською, яка у своїх монографічних дослідженнях дійшла висновку, що санкція кримінально-правової норми може бути втілена як в статтях або частинах статей Загальної, так і Особливої частин кримінального кодексу [3, с. 600]. Системне тлумачення кримінально-правових норм Загальної та Особливої частин КК України свідчить про те, що за замах на вбивство без обтяжуючих обставин, суд не може призначити покарання більше ніж десять років позбавлення волі (2/3 від 15 років), іншими словами за замах на вбивство передбачене покарання до десяти років позбавлення волі. Це означає, що у разі обвинувачення за ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 115

КК України п. 2 ч. 2 ст. 31 КПК України не застосовується. Задоволення клопотання обвинуваченого про колегіальний розгляд справи в таких випадках є порушенням принципів економії заходів здійснення правосуддя та однаковості застосування норм права.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що під час розв'язання питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності за замах на вбивство слід мати на увазі, що санкція за цей злочин передбачена як в нормах Особливої, так і в нормах Загальної частини КК України, а покарання за цей злочин передбачене від 7 до 10 років позбавлення волі.

Список використаних джерел:

1. Горностаєв А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 232 с.
2. Пономаренко Д. Замах на злочин. *Закон і Бізнес*. 27.01.2025. URL: https://zib.com.ua/ua/165254-zamah_na_zlochin_sklad_sudu_ta_stroki_davnosti_prityagnennya.html.
3. Орловская Н. А. Основания и принципы построения уголовно-правовых санкций : монография. Одесса: Юридична література, 2011. 624 с.

Ключові слова: замах на вбивство, призначення покарання, притягнення до кримінальної відповідальності, строки давності в кримінальному праві, узгодженість кримінальних та кримінально-процесуальних норм.

Keywords: attempted murder, sentencing, criminal prosecution, statute of limitations in criminal law, consistency of criminal and criminal procedural norms.

Полянський Євген Юрійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри кримінального права, доктор юридичних наук, доцент*

ЩОДО НОВАЦІЙ В ПИТАННЯХ СИСТЕМ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

На разі в колах українських науковців триває дискусія про те, яким має бути майбутній кримінальний кодекс нашої країни. Гарячі суперечки викликає значна кількість новацій, які пропонуються розробниками проекту цього кодексу. Серед них, зокрема, нові підходи до визначення тяжкості кримінальних правопорушень та до призначення кримінального покарання засудженому.

Основна ідея, яка знаходить відображення в релевантних положеннях проекту КК зводиться до того, що ступінь тяжкості того чи іншого злочинного діяння може змінюватися в залежності від конкретних обставин його вчинення. Звідси фактично змінюються розміри конкретних кримінально-правових санкцій, які можуть бути застосовані у відношенні до винної особи.